

M2016/00908/Ee

Miljö- och energidepartementet
Energienheten

Maria Malmkvist
maria.malmkvist@energigas.se

103 33 Stockholm

Stockholm den 17 augusti 2016

Remissvar gällande Energimarknadsinspektionens rapport Villkor för biogas i ett naturgasnät (Ei R 2016:6)

Energigas Sverige, som är branschorganisationen för energigaserna i Sverige, har tagit del av rubricerad rapport. Vi tackar för möjligheten att bidra med våra synpunkter och delger härmed vårt yttrande enligt Miljö- och energidepartementets remiss den 11 maj 2016.

Rapporten är indelad i två delar utgående från de uppdrag som Energimarknadsinspektionen har erhållit:

- Gaskvalitet och tekniska regler
- Biogas och intäktsramsregleringen

Även remissvaret utgår från dessa två delar, se nedan.

Sammanfattningsvis

Energigas Sverige stödjer Energimarknadsinspektionens intention att tydliggöra villkoren för aktörerna på marknaden. Vi anser dock att det finns flera frågeställningar som är otillräckligt behandlade. Det gäller till exempel frågor om hur anslutningsplikten förhåller sig till villkoren för mottagning av gas, i vilken utsträckning som privatkunder och företagskunder borde differentieras avseende skydd vid kvalitetsavvikelse, samt hur risken för stora skadeståndsanspråk t ex kan påverka mindre gasdistributionsföretag.

Förslaget om anslutningsplikt av produktionsanläggningar bör förtydligas vad gäller möjligheten för ledningsinnehavaren att hantera inmatning av biogas i ett lokalt nät som överstiger uttaget i samma nät, t ex via lagring, nedstyrning eller utmatning mot överliggande nät.

Energigas Sverige anser vidare att ansvarsfrågan kring gaskvalitet och därmed rätten för slutkunder att kräva ersättning av ledningsinnehavaren inte är tillräckligt utredd. Konsekvensanalys saknas helt samtidigt som det är en viktig fråga eftersom ansvaret med förslaget flyttas mellan parterna på gasmarknaden jämfört med dagens regler.

Alla dessa frågor har betydelse för konsekvenserna av de lagda förslagen. Vi föreslår därför att Energimarknadsinspektionen får i uppdrag att analysera dessa frågeställningar innan föreslagna lagändringar genomförs.

Gaskvalitet och tekniska regler

Energigas Sverige väljer att särskilt kommentera några av de frågeställningar som lyftes inledningsvis, se nedan.

Anslutningsplikt och villkor för mottagning

En ny punkt om anslutningsplikt för produktionsanläggningar föreslås införas i 3 kap 5 § naturgaslagen. Det är viktigt att förtydliga vad som menas med skäliga villkor. EnergiGas Sverige anser att frågan om vad som händer om inmatning från en sådan anläggning överstiger förbrukningen i det nät som anläggningen är ansluten till inte är utredd. Därmed blir det oklart vilken typ av villkor som ledningsinnehavaren kan påföra produktionsanläggningen och som kan anses skäliga.

Lokala distributionsnät har generellt en förbrukningsprofil med hög förbrukning på vintern och låg förbrukning på sommaren. En biogasanläggning har normalt en jämn produktion över året. Vid en nyanslutning kan ett distributionsnät riskera att sommartid bli "överfyllt" eftersom förbrukningen inte matchar produktionen och därmed inmatningen till nätet. Detta leder till att anslutna biogas-anläggningar tidvis kan behöva kopplas bort och deras produktion behöver avsättas på annat sätt eller, i värsta fall, facklas. På samma sätt kan förlusten av en större förbrukare i nätet, till exempel om en större industri slutar använda gas, avsevärt påverka de framtida avsättningsmöjligheterna för inmatad biogas.

För att säkerställa att fysisk balans alltid råder i ett lokalt distributionsnät dit en biogasanläggning är ansluten kan ett flertal åtgärder vidtas t ex:

- Nedstyrning av produktionen
- Installation av lokalt lager för korttidslagring
- Byggnad av kompressor-anläggning för överföring till överliggande nät (transmissionsnätet)

Det behöver förtydligas vad som kan anses som skäliga villkor för anslutning av en produktionsanläggning så att inte kostnader drabbar ledningsinnehavaren eller de övriga kunderna i det lokala nätet utan att samtliga faktiska kostnader som uppstår på grund av inmatning från en biogas-anläggning kan påföras anläggningen.

Hur detta ska se ut anser vi att Energimarknadsinspektionen bör utreda så att det blir förutsägbart för alla aktörer innan ändring av naturgaslagen görs.

På sida 36 i rapporten finns ett urklipp ur lagtexten som tar upp problematiken "Skyldighet föreligger inte om den först nämnda ledningen saknar kapacitet för den begärda åtgärden eller om det annars finns särskilda skäl". Vad som ska menas med detta bör utredas vidare.

Ansvar för gaskvaliteten

Utredningen föreslår att ansvaret för att hålla god kvalitet på gasen ska ligga hos gasnätsägaren och att nätägaren i sin tur ska ställa krav på producenten i likhet med de villkor som gäller på elnätet.

Frågan är om Energimarknadsinspektionens förslag och uttryckssätt om "god kvalitet" snarast innebär en ändrad gräns för inträdandet av ledningsinnehavarens överföringsskyldighet istället för att adressera det verkliga syftet – ansvarsfrågan för gaskvaliteten?

Uttrycket att ledningsinnehavaren "... är skyldig att på skäliga villkor överföra naturgas av god kvalitet" (3 kap. 6 § naturgaslagen) pekar på just överföringsskyldigheten. Detta menar vi dessutom gäller redan idag utifrån förarbetsuttalandet som Energimarknadsinspektionen hänvisar till, "Om gasen inte har den kvalitet som krävs är den inte att betrakta som naturgas och ledningsinnehavaren har därmed heller ingen skyldighet att överföra gasen i sitt ledningssystem." (prop. 2004/2005:62, sid. 197).

Vill lagstiftaren utvidga ledningsinnehavarens skyldighet till att ansvara för att inte gas av mindre god kvalitet tillförs och överförs i ledningssystemet, bör detta istället uttryckas tydligt i en separat skrivning som inte är kopplad till ledningsinnehavarens överföringsskyldighet.

Förslaget i Energimarknadsinspektionens rapport är en stor förändring jämfört med idag då kvalitetsansvaret inte är reglerat i naturgaslagen. Vi tolkar detta som att slutkunder kan påföra ledningsinnehavaren ersättningsanspråk på grund av skador som är förknippad med avsteg från god gaskvalitet oavsett om ledningsinnehavaren är vållande till, eller har haft möjlighet att påverka, gaskvaliteten. Konsekvenserna av en så stor förändring är inte utredda.

För att säkerställa att ledningsinnehavaren ska kunna ta ett ansvar för att "överföra naturgas av god kvalitet" behöver tekniska åtgärder införas så att gas av otillräcklig kvalitet aldrig matas in i nätet t ex:

- Automatisk kvalitetsmätning och bortkoppling av biogasanläggningar
- Automatisk kvalitetsmätning och bortkoppling av inmatning från Danmark eller från M/R stationer

Dessa åtgärder kommer att kosta betydande belopp att införa och konsekvenserna för såväl kunder som biogasproducenter vid t ex automatisk bortkoppling och därmed tryckfall och eventuell gasbrist i nätet är inte utredda. Det blir uppenbart ett dilemma för ledningsinnehavarna om de ska prioritera att upprätthålla trycket i nätet eller om de ska upprätthålla kvaliteten. I båda fallen kan kunder drabbas och ledningsinnehavaren ställas till ansvar.

Ledningsinnehavaren kan med förslaget till lagtext ha svårt att kompensera sig för skadeståndskostnader i samband med inmatning av gas av fel kvalitet. Antag till exempel att den vållande parten kan fastställas vara en biogasanläggning och att denna därmed ska kompensera ledningsinnehavaren. Blir skadeståndskravet stort är det inte osannolikt att biogasproducenten t ex försätts i konkurs. Om detta skulle ske kan ledningsinnehavaren inte kompensera sig och en stor engångskostnad är ett faktum. Någon kompensation för denna kostnad finns inte i förslaget, och bör utredas ytterligare.

Vid en reglering av ansvaret för gasens kvalitet bör det också tydligt regleras vad som följer med ett sådant ansvar. Detta gäller såväl i förhållande till den ansvarige som mellan andra aktörer på naturgasmarknaden. Är det endast ekonomiskt ersättningsansvar som avses? Ska kunden fortsatt kunna vända sig mot båda parter eller endast en utpekad sådan? En annan fråga av intresse är också om den ansvarige ledningsinnehavaren kan vända sig mot tidigare led i värdekedjan med regresskrav.

Energiskatt baserad på volym

Branschen anser att energiskatten ska baseras på energiinnehåll och inte på volym. Det är viktigt då den nya metoden för avräkning och debitering införs den 1 december i år. Då kommer kunderna att debiteras för energiinnehåll, vilket är viktigt då värmevärdet kan variera, och inte för volym. Med en ökande andel biogasinmatning är det rimligt att tänka sig att värmevärden sjunker i de delar av nätet som får högre andel biogas. Konsekvensen av något som rapporten syftar till (och alla eftersträvar) blir orimlig, nämligen att det blir dyrare att vara kund i de delar av nätet som har högre andel förnybar gas.

Biogas och intäktsramsregleringen

Då det gäller det andra uppdraget i Energimarknadsinspektionens rapport anser branschen dels att det är för tidigt att uttala sig om konsekvenserna för biogasmarknaden och etablering och anslutning av biogas av den förändrade regleringen. Dels anser vi att den fråga som skulle ha analyserats ytterligare är om förutsättningarna att bygga nya regionala nät försvåras av den nya regleringen. Nedan förs ett resonemang kring den frågeställning som branschen anser är viktig och som inte behandlas fullt ut i Energimarknadsinspektionens rapport.

Gasmarknaden i Sverige är jämförelsevis liten men har potential att spela en stor roll i energiomställningen. De huvudsakliga investeringsbehoven i gasbranschen bedöms vara inom nya marknader genom till exempel investeringar i nya lokala och regionala nät som i sin tur gynnar framväxten av biogas och flytande natur- och biogas. En fortsatt tillämpning av RA-metoden hade kunnat skapa förutsättningar för en etablering av dessa marknader eftersom metoden skapar utrymme för lägre avgifter inledningsvis genom att betalningen för nätet skjuts framåt. Det gynnar således framväxten av ny gasinfrastruktur, och de kunder som på en ny marknad är tidiga användare av gas.

RL-metoden förutsätter å andra sidan, ett uttag av höga avgifter initialt. Med hänsyn till att prisnivån därmed blir högre vid överföring via nyare infrastruktur – vilket sannolikt för negativa effekter på efterfrågan hos kunderna – kan tillämpningen av den beslutade RL-metoden snarare komma att motverka investeringar i nya marknader för gasanvändning. Regionala nät med möjligheter för ökad biogasproduktion och en utbyggnad av distribution för biogas som drivmedel för fordon är exempel på utveckling som kan försvåras och där branschen gärna hade sett en mer genomgripande analys.

Avslutningsvis

Energigas Sverige konstaterar att det finns ett antal frågeställningar som inte är belysta i Energimarknadsinspektionens rapport och att ytterligare utredningar därför behöver genomföras innan Energimarknadsinspektionens förslag på förändringar i regelverket införs. Detta arbete bör ske i nära dialog med gasmarknadens aktörer för att säkerställa att samtliga frågeställningar är utredda innan en förändring av regelverket genomförs.

Energigas Sverige, och våra medlemsföretag, bidrar gärna till lösningar och förslag i en fortsatt dialog.

Med vänliga hälsningar,

Maria Malmkvist
vd